

NACRT ZAJEDNIČKE DEKLARACIJE

Na zaključivanju Drugog među-parlamentarnog susreta, vođenog između Evropskog Parlamenta i Skupštine Kosova, koji je održan u Prištini, 6. i 7. aprila 2009. godine, Predsednica Delegacije Evropskog Parlamenta, Doris Pack i Predsednik Skupštine Kosova, Jakup Krasniqi, dali su sledeću deklaraciju

U vezi sa političkim stanjem i koracima ka evropskoj integraciji

1. Izražavamo se zadovoljnim opštim političkim razvojem na Kosovu, godinu dana nakon proglašenja nezavisnosti i usvajanj Ustava, koja za Kosovo označava početak izazovnog perioda izgradnje državnosti, gde se uključuje i uspostavljanje diplomatskih odnosa. Međutim, izveštavani incidenti i drugi događaji koji u određenim slučajevima čine situaciju fragilnom, ne mogu se podcenjivati.
2. Ponovo naglašavamo da institucije Kosova moraju raditi u pravcu preuzimanja vlasništva nad političkim odgovornostima i implementacijom standarda za funkcionisanje multietničkih i demokratskih evropskih društava. To će Kosovu omogućiti samoodrživost i evropska integracija, ali podsećajući se još jednom da se ustavne odredbe moraju u tačnosti sprovoditi.
3. Izražavamo podršku planu Vlade Kosova za početak popisa stanovništva na pragu lokalnih izbora koji se predviđaju da budu održani u toku 2009. godine. U ovom pravcu pozivamo kosovske autoritete i međunarodne institucije da rade u pravcu širokog učešća Srba, sa ciljem da se izbegne izborni proces koji obeležava jedno iskustvo podele i neučešća. Takođe, očekujemo da određivanje datuma izbora bude konsistentan postignutom progresu u procesu decentralizacije. Istovremeno treba razmišljati i o jednom demokratskom procesu koji omogućava lako prenošenje nadležnosti pri završetku mandata aktuelnih institucija.
4. Još jednom smo naglasili posvećenost Evropske Unije u svojoj rukovodećoj ulozi za obezbeđivanje stabilnosti na Kosovu i na zapadnom Balkanu kao celine. Od EU-a traži se volja za pomoć u ekonomskom i političkom razvoju Kosova, ali i pružajući jasnu perspektivu u pravcu učlanjenja u EU-u. U tom pravcu mora se naglasiti činjenica da je proces reformi, na žalost, spor i da Vlada treba da učini još više kako bi se povećao nivo transparentnosti.
5. Pozdravljamo odluku Komisije u vezi sa „Strategijama proširenja i glavnim izazovima 2008-2009“, koja predviđa da se na jesen 2009. godine pristupi studiji izvodljivosti, koja će proceniti mogućnost daljeg ekonomskog i političkog razvoja na Kosovu i utvrđivanje oblika kojim će Kosovo ostvarivati veći progres kao deo regiona na putu ka integracijama u EU-u, a posebno u kontekstu procesa stabilizacije i pridruživanja.

6. Posebna pažnja posvećena je zadnjem Izveštaju o progresu Evropske Komisije, objavljenog novembra 2009 godine, koji je naglasio postignuti progres u adresiranju nekih od prioriteta Evropskog Parlamenta, oko civilnih i političkih prava, usvajanja zakonodavstva o kulturnim pravima i manjinama i nekim drugim aspektima koji se nadovezuju sa političkim i ekonomskim kriterijumima za integraciju u EU-u. Izveštaj je, takođe, predstavio i zabrinutosti oko slabosti i neefikasnosti javne administracije, pravosuđa, zatim širenja korupcije i organizovanog kriminala, tražeći od nadležnih organa da se, zajedno sa međunarodnim institucijama u zemlji, bore protiv ovih pojava. Reforme u tim procesima treba intenzifikovati.
7. Preporučujemo da se pitanja koja se nadovezuju sa integracijom u EU-u treba da se stalno prodiskutuju i adresiraju kroz bolju koordinaciju između Vlade i Parlamenta. Ova koordinacija je značajna posebno u stvaranju kapaciteta za nadziranje sprovođenja zakona i obavljanje efikasnog nadzora prema Vladi, ali i jačanju saradnje između državnih institucija i civilnog društva. Političke intervencije u javnoj administraciji i koruptivne afere se ne smeju tolerisati. S druge strane, od Vlade i međunarodnih institucija se traži da odlučnije sprovedu njihove politike protiv korupcije. Borba protiv kriminala i korupcije je neophodna, kako bi se steklo poverenje građana, zbog čega mora biti podržavana sa svim potrebnim zakonskim merama. Institucije moraju delovati na fer i transparentan način kod adresiranja ovih pitanja.
8. Traži se od Evropske Komisije i zemalja članica EU-a da pomažu Vladi Kosova u rešavanju problema koji se odnose na nedostatak kvalifikovanog osoblja u ključnim sektorima javne administracije, pružajući programe obuke za civilne zvaničnike i poboljšanje infrastrukture komuniciranja, u cilju što efikasnijeg funkcionisanja administracije.

U vezi sa EULEX-om

9. Vlada Kosova i relevantne domaće i međunarodne institucije treba da pojačaju njihove postupke na povećanju stepena vladavine zakona i konkretizaciji borbe protiv korupcije, kroz preduzimanje specifičnih mera. Pozdravlja se razmeštanje EULEX-a na čitavoj teritoriji Kosova. Pozivaju se sve države EU-a da budu jedinstvene u njihovoj podršci misiji EULEX-a na čitavoj teritoriji Kosova, kao što su se odnosile u trenutku lansiranja ove misije.
10. Izražavamo zabrinutost o operacionalnim izazovima sa kojima se suočava EULEX u njegovom raspoređivanju, uglavnom materijalne prirode, informativne tehnologije i ljudskih resursa i pozivamo Savet EU-a da adresira prepreke observirane u tom pravcu.
11. Očekujemo od EULEX-a da funkcioniše u skladu sa datim mandatom od EU-a, usredsređujući se posebno na stabilizaciji političkih razvoja i garantovanju vladavine zakona za sve zajednice koje žive na Kosovu. Naglašavamo, takođe, da EULEX služi i za zaštitu interesa etničkih manjina na Kosovu, posebno u adresiranju žalbi za diskriminaciju, uznemirenje, nasilje i pitanja imovinskih sporova.
12. Pozdravljamo saglasnost Vlade Srbije sa raspoređivanjem EULEX-a i ohrabrujemo Srbiju da nastavlja da ima konstruktivne odnose i da saraduje sa ovom misijom.

13. Delimo poglede da se aktuelni i odnosi u buduće između EULEX-a i UNMIK-a, koji sada već ima drugačiju ulogu, i percepcija ovih odnosa od strane institucija Kosova, moraju biti inspirisani od pragmatizma, otvorene razmene iskustava i konstruktivnog stava, što je u korist svih građana i svih zajednica na Kosovu. U tom kontekstu, u cilju unifikacije Kosova pod jednim jednim zakonskim sistemom, naglašavamo deklaraciju Generalnog sekretara OUN-a da će, nakon procesa rekonfiguracije, UNMIK zadržavati jednu drugu alternativu za koju se stranke budu složile – biti na raspolaganju, smatrajući da bi u ovom periodu jačanje uloge OSCE-a na Kosovu moglo pomoći.

Oko decentralizacije, zajednica i severa

14. Izražavamo poglede da kosovski autoriteti treba da nastave da postepeno sprovode decentralizaciju i da definišu i pojašnjavaju odnose i kompetencije oko budžetske raspodele između centralnog i lokalnog nivoa, kompetencije u javnim pitanjima, transparentnost i efikasnost autoriteta na lokalnom nivou u odnosu na interese građana, poboljšanje uslova života, pojašnjavajući da decentralizacija nije samo u interesu srpske zajednice, nego u interesu svih građana Kosova.

15. Ponovo naglašavamo da međusobna saglasnost, poštovanje prava svih zajednica i njihovih članova i izgradnja uzajamnog poverenja - moraju biti apsolutni prioritet. Sloboda izražavanja, sloboda kretanja, održivi povratak, reforme lokalne vlasti, pružanje esencijalnih usluga za sve zajednice i posebno za manjine, moraju se obezbediti. Učešće kosovskih Srba i ostalih manjina u kosovske institucije i javnoj administraciji je, takođe, od suštinskog značaja. Rezultat ove evaluacije treba da bude obezvređivanje paralelnih struktura i njihovo raspuštanje. Prisustvo EU-a na Kosovu, takođe, garantuje da će se prava manjinskih zajednica u potpunosti poštovati i da će se uslovi života poboljšati, dok glavne odgovornosti za ostvarivanje ovih ciljeva pripadaju institucijama Kosova i civilnom društvu. U tom kontekstu pozitivno se ocenjuju i ceni lično angažovanje Premijera Kosova, serijom okruglih stolova i susreta sa predstavnicima zajednica, da bi se diskutovalo o kulturnim pravima, decentralizaciji i drugim praktičnim pitanjima.

16. Naglašavamo potrebu da kosovski autoriteti pospešuju njihove napore u pravcu pomirenja i zbližavanja manjinskih zajednica, kao i sprovođenju ustavnih odredbi koja se nadovezuju sa pravima manjina. S druge strane, izražavamo žaljenje zbog nedostatka volje srpske zajednice na Kosovu da učestvuje u sprovođenju novog okvira lokalne samouprave, usvojenog od strane kosovskih autoriteta, što rezultira zakašnjenima u formiranju novih opština sa srpskom većinom i u procesu decentralizacije uopšte. Međutim, pozdravljamo učešće predstavnika Srba u Skupštini i u Vladi Kosova i ohrabrujemo njih i predstavnike drugih manjinskih zajednica da učestvuju u politički, ekonomski i socijalni život i da nastave da rade u pravcu potpune integracije u kosovsko društvo.

17. Prihvatamo složenost i osetljivost situacije na severu Kosova, gde, između ostalog, kosovski autoriteti ne mogu obavljati kompetencije u oblasti pravosuđa i carina i pozivamo EULEX na intenzivno angažovanje u cilju bržeg progressa protiv organizovanog kriminala i korupcije, osiguravajući na taj način vladavinu zakona na severu Kosova u cilju normalizacije susednih odnosa.

18. Pozivamo sve stranke, a posebno lokalne autoritete i predstavnike manjina i Vlade, da se angažuju u vođenju tehničkog dijaloga u vezi sa zaštitom, konzervacijom, rehabilitacijom i promovisanjem kulturnog i verskog nasleđa na Kosovu.

U vezi sa obrazovanjem i obučavanjem

19. Ohrabrujemo Vladu Kosova da sledi jednu ambiciozniju strategiju u oblasti obrazovanja, usredsređujući se pre svega na osnaživanju obaveznog obrazovanja, supstancijalno poboljšanje fizičke infrastrukture, snabdevanje osnovnim materijalom, monitorisanje školskih programa i nastavnih planova, usredsređujući se posebno na manjinske zajednice. U tom pravcu treba obezbediti i profesionalna obučavanja u cilju izgradnje ljudskih kapaciteta koji pomažu ekonomski razvoj Kosova i koji su konkurentniji na evropskom tržištu, koji se istovremno smatra kao efikasno sredstvo za ublažavanje nezaposlenosti kod mladih ljudi. Takođe, smatramo da bi, osim Prištinskog Univerziteta i Univerziteta u Mitrovici, osnivanje jednog evropskog, multietničkog univerziteta u centralnom delu Kosova, moglo biti projekat u partnerstvu sa evropskom komisijom, koji vredi biti razmatran.

19. a Očekujemo od Vlade angažovanje na poboljšanju sistema socijalne asistencije koji je veoma potreban za pojedine ugrožene slojeve društva, i koje trenutno pokazuje nedostatak koordiniranja, nedostatak fondova i administrativnih kapaciteta.

Okolo ekonomskog razvoja

20. Ponovo naglašavamo da bi Kosovari trebalo biti pažljiviji prema neophodnosti preuzimanja u njihove ruke privrede zemlje, kako bi se ostvario održivi ekonomski razvoj, obezbedile investicije i zapošljavanje, koje će zatim generisati stabilnost i održivost. U tom cilju, Vlada treba da što pre razvija jednu detaljnu strategiju ekonomskog razvoja, pridavajući posebnu pažnju sektoru rudnika, energije, poljoprivrede, seoskom razvoju, razvoju potencijalnih izvora koji pomažu ekonomski rast. To mora biti praćeno odgovarajućom fiskalnom politikom, politikom stvaranja radnih mesta, promovisanja izvoza i poboljšanja obrazovnog sistema i socijalnih beneficija. Imajući u vidu proces privatizacije, zahteva se od Kosovske agencije za privatizaciju da deluje transparentno i u skladu sa međunarodnim i odredbama EU-a u vezi sa zaštitom imovinskih prava, ali se istovremeno traži i sprovođenje odgovarajućeg zakonodavstva koje osigurava zaštitu imovinskih prava i nadoknadu eventualne imovinske štete.

20.a Ponovo naglašavamo značaj pravilnog funkcionisanja sistema za snabdevanje električnom energijom kao jedan preduslov za privlačenje investicija, povećanje naplate i prikupljanje dugova, ali istovremeno, pozdravljamo inicijativu vlade za usredredjenje na promociji obnovljivih resursa električne energije kada je poznato da prethodne pripreme o procenivanju studija fizibiliteta su pokazale da postoji značajan potencijal za solarnu energiju.

21. Pozdravljamo posvećenost Komisije za korišćenje instrumenata Evropske zajednice, posebno **IPA**, u cilju ubrzavanja socijalnog i ekonomskog razvoja Kosova. S druge strane, od Vlade se zahteva da koristi javne i međunarodne donacije na transparentan i odgovoran način. Od Evropske Komisije se, s druge strane, traži da pomogne Kosovo u približavanju evropskim standardima u oblasti odgovornosti u javnom sektoru i

ekonomskoj transparentnosti, kao i suštinska karakteristika za stvaranjem jedne atraktivne klime za investicije i razvoj biznisa.

22. Veoma smo odlučni u neophodnost nastavka i jačanja redovnih odnosa između Evropskog Parlamenta i Kosova u narednim godinama, ubeđeni da su saradnja i međuparlamentarni dijalog, posebno između Evropskog Parlamenta i Skupštine Kosova, ali i između parlamenata regiona, od posebnog značaja u sklopu okvira stabilizacije i pridruživanja i procesa prema integraciji u EU-u.

E-04/ft/shj, 02.04.2009, (prej fq. 1-5 te originalit)